

Strokovni posvet

Celostno upravljanje zavarovanih območij – primer Krajinski park Goričko

Sklepno poročilo

Z izrazom celostno upravljanje zavarovanih območij, ki je postal polno aktualen šele v zadnjih desetletjih, se poskuša zaobjeti celota vseh tistih vidikov in področij družbenega življenja, ki vsak zase ali skupaj predstavljajo pomemben dejavnik pri upravljanju območja, katero je bilo pravno opredeljeno kot širše zavarovano območje narave. Narodni, regijski ali krajinski parki so torej tisti deli ozemlja države, kjer se sta se tako lokalna skupnost kot država odločili, da se jim podeli poseben status zaradi izjemnega naravovarstvenega pomena, nadpovprečne gostote ogroženih naravnih vrednot oziroma danosti ter vseh tistih za lokalno skupnost in državo pomembnih naravnih značilnosti, ki so pomembne poleg ostalega tudi zaradi zagotavljanja pogojev za kakovostno življenje ljudi. Pri tem pa je potrebno upoštevati vse tiste posebnosti, ki odločilno zaznamujejo in ločijo posamezno zavarovano območje od ostalih. Posebnost krajinskih parkov je tako predvsem v prevladujočem deležu kulturne krajine, kar je v primeru Krajinskega parka Goričko še posebej izrazito.

Varstvo izjemnih naravnih danosti je zato v primeru krajinskega parka lahko uspešno le, v kolikor je vključeno v vsakodnevno življenje in delo njegovih prebivalcev. To pa pomeni, da je pri soočanju s vprašanji upravljanja krajinskega parka potrebno odgovoriti tudi na vse legitimne in legalne kulturno-civilizacijske in ekonomsko-razvojne potrebe ljudi, upoštevajoč značilnosti, ki opredeljujejo lokalno prebivalstvo kot tako in kot del širšega narodnega telesa. Varovanje narave v krajinskem parku je tako po svoji naravi pretežno posredno ter ciljem trajnostnega razvoja enakovredno.

V tem okviru je upravljavec krajinskega parka postavljen pred nalogo, da v svoje redno delo nenehno vključuje prizadevanja po sodelovanju z vsemi tistimi deležniki v prostoru, ki vsak na svojem strokovnem področju z izvajanjem aktivnosti in oblikovanjem politik pomembno sooblikujejo sedanjo in prihodnjo podobo zavarovanega območja. Po drugi strani pa sta tako družba kot posamezna stroka zavezani, da zaradi upoštevanja načel trajnostnega razvoja, ki je spričo globalne in naraščajoče družbenoekonomske, moralno-vrednostne, civilizacijsko-kulturne in ekološke krize dejansko edina realna izbira, po svojih najboljših močeh povratno pomagata upravljavcu pri njegovem poslanstvu. Le takšen, torej izrazito enakovreden, enakopraven in vzajemen pristop med upravljavcem in ostalimi deležniki v prostoru je lahko zagotovilo, da bo razvoj resnično trajosten in da bo varstvo narave uspešno prav zaradi njene ustrezne rabe. V konkretnem to pomeni, da se celostno upravljanje krajinskega parka nujno dotika tudi tem, ki sodijo na

področje kmetijstva, gozdarstva, upravljanja z vodami, ekonomije, izobraževanja, zdravstva, sociologije, demografije, arhitekture, urbanistike, energetike, politike, varovanja kulturne dediščine, etnologije, publicistike, prometa, lokalne samouprave, prava, znanstveno-raziskovalnega dela, turizma, rekreacije, društvenega življenja in še česa.

Celostno upravljanje Krajinskega parka Goričko je zato vizija, ideal in cilj, h kateremu je potrebno nenehno stremeti in za doseg katerega je potrebno vlagati zadosti časa in energije, saj bodo le tako lahko nekoč nastali pogoji, ko bo njegovo vsakodnevno uresničevanje postalo samoumevni standard. Pobuda, ki se je prav s tem namenom oblikovala v primeru Krajinskega parka Goričko in katero sestavljajo strokovnjaki nekaterih najpomembnejših od prej naštetih področij, tako predstavlja pomemben in velik korak v pravo smer, ki bo v nadaljevanju predstavljal temelj medsebojnega zaupanja in strokovnega sodelovanja; s tem pa bo lahko služil tudi kot zgled in kot optimalen *modus operandi* ostalim sorodnim zavarovanim območjem.

Seznam predavateljev in njihovih tem

- **Anton Vratuša:** Panonski prostor in ljudje med dvema tromejama
- **Janez Malačič:** Demografske značilnosti območja Krajinskega parka Goričko in širše regije
- **Bernard Goršak:** Voda, zemlja, zrak in človek - njihov pomen in varstvo v Krajinskem parku Goričko
- **Mitja Slavinec:** Kadri, temelj trajnostnega razvoja
- **Stanka Dešnik:** Zakaj smo Goričko zavarovali kot Krajinski park in kaj smo s tem hoteli?
- **Daniel Kalamar:** Krajinski park Goričko in občine
- **Branislava Belovič:** Kmetijsko turistična zadruga "Žitek" - model inovativnega pristopa k trajnostnemu razvoju Goriškega (Pomurje)
- **Branislava Belovič:** Zdravje kot razvojni kapital Pomurja
- Irena Kumer: Od abecede do visoke znanosti - vzgoja in izobraževanje na območju Krajinskega parka Goričko
- **Andrej Gerenčer:** Položaj starejših prebivalcev na območju Krajinskega parka Goričko
- **Jože Vugrinec:** Kultura v Krajinskem parku Goričko (poudarek na knjižničarstvu)

Uvodoma so zbrane pozdravili direktor ICPE centra **dr. Štefan Šalej**, direktor ECPD **Janez Podobnik**, dr., državni sekretar **dr. Andrej Horvat** ter vodja sektorja za ohranjanje narave na Ministrstvu za okolje in prostor **Mladen Berginc**, ki je posvet tudi moderiral.

Povzetki govornikov

G. Janez Podobnik: po uvodnem pozdravu je opozoril na to, da ustanovitev parka pomeni, da ima država pomemben instrument v lokalnem prostoru, s katerim lahko dodatno pomaga sooblikovati regionalni razvoj. Dodal je, da se vzpostavlja omrežje parkov v podonavskem območju »Danube Parks« in da bi znotraj območja Mura – Drava – Donava lahko prišlo do biosfernega območja, kot celo prioriteta EU oziroma Evrope. To pa pomeni tudi zelo lepo priložnost za Slovenijo in Pomurje, da se vključi v te odprte procese.

G. Andrej Horvat: po pozdravu je opozoril na neke nove trende v EU, ki poudarjajo regionalnost oz. lokalnost (place based policies) in prioriteto usmerjenost predvsem v koriščenje preudarne modrosti, ki se ciljno navezuje na razvojne potrebe regije (t.i. smart specialization). V primeru Pomurja je zlasti prehrana ta razpoznan prednost in s tem tudi prioriteta, čemur je potrebno podrediti načrtovanje konkretnih ukrepov (predelava, živinoreja). Dodal je, da v Sloveniji poznamo poleg zakona o skladnem regionalnem razvoju več interventno razvojnih politik oz. ukrepov, kjer je Pomurje samo eno izmed njih. Ob tem bi Krajinski park Goričko predstavljal predvsem osnovo mednarodnih povezav, ki se naj preko projektov in medinstitucionalnega sodelovanja v prihodnosti še bolj okrepijo. Potrebno je tudi na novo definirati, kaj je to trilateral ter jo nato še bolj znati plasirati v projekte.

G. Mladen Berginc: najprej je predstavil celoten potek srečanja, svojo vlogo moderatorja in odgovornega za delovanje parkov (s tem tudi JZ KPG) v Sloveniji. Zagotovil je, da država ima ustrezne instrumente v prostoru, tudi preko okoljskih politik, da se lahko uresničuje varstvo narave ob hkratnem razvoju.

G. Anton Vratuša: po uvodnem pozdravu vsem zbranim in zahvali referentom je poudaril, da je razvoj v Pomurju v drugi polovici 20. stoletja med drugim v pomembni meri omogočal koncept t.i. policentričnega razvoja. Projekt Krajinski park Goričko je »življenjsko važen projekt«, ki mora uspeti in dokazati svoje potenciale. Opozoril je na dejstvo, da se razvoj v Pomurju ustavlja, da so na Goričkem mnogi neugodni pogoji za še hitrejši razvoj, a da se je slovenstvo na tem prostoru ohranilo tudi zaradi knjige, kulture in zemlje. Potrebno bo še bolj spodbujati nove gospodarske projekte ter kmetijstvo. Dejstvo, da gre za bližino dveh tromej je imelo različne posledice za lokalno prebivalstvo: v primeru bližine Avstrije je to pomenilo dodatne možnosti iskanja zaposlitve, pripeljalo je tudi do ustanovitve parka, medtem pa je na madžarski strani le-tega veliko manj. Uspešno je bilo tudi sodelovanje s SAZU, kjer je eden izmed rezultatov tudi strokovno skupno spoznanje, da identiteta kulturne krajine tudi v primeru Goriškega gubi svojo moč in da iz prostora izginjajo elementi, ki so njeni nosilci. Zagotavljanje zdrave hrane in iskanje poti do ljudi so naslednji elementi, na katere mora biti upravljaec parka še posebej pozoren, dejstvo pa je, da mu pri

tem lahko pomagata kar dve razvojni agenciji – to pa pomeni predvsem trdna partnerstva ter od obeh njuno dolžnost, da utrjujeta vlogo spodbujevalca in usmerjevalca trajnostnega razvoja.

G. Janez Malačič: opozoril je na dejstvo, da se je Prekmurje v zadnjih desetletjih zelo spremenilo v mnogih kazalnikih. V Sloveniji (in tudi drugod po Evropi, nekoliko manj v Avstriji) smo v kritični fazi demografskega razvoja – v primeru Prekmurja pa je to še posebej očitno. To zaostrovanje razmer se je začelo zlasti po letu 1980. Pomembne razlike so opazne tudi med vzhodom in zahodom tako na nivoju Slovenije kot Prekmurja: v obeh primerih je vzhodni del demografsko v slabšem položaju, kot zahodni (razlika med pričakovano življenjsko dobo je v Sloveniji za 3 leta manjša). Eden od velikih razvojnih problemov Prekmurja je tudi v njegovi zaprtosti, slabša stopnja izobraženosti (vsaj v preteklosti). Prekmurje nikoli ni bilo nadpovprečno razvito glede na preostali del Slovenije. V vseh goričkih občinah so negativne stopnje demografske rasti – le 2 občini imata čez 6.000 prebivalcev in starih čez 65 let je dvakrat več kot starih do 14 let. Po mnogih parametrih je torej moč sklepati, da je dejanska demografska situacija v Prekmurju slaba.

G. Bernard Goršak: opozoril je na to, da je potrebno zavarovanost nekega območja vzeti kot primerjalno prednost za uveljavitev trajnostnega razvoja. Ozko naravovarstveni cilji so težko dosegljivi neposredno, po bližnjici, oziroma so na ta način obsojeni na neuspeh. Varstvo narave je možno predvsem kot posredno, po ovinkih, kjer so dane prednosti potrebam lokalnega prostora in pri čemer se v ta proces vključujejo tudi vsi deležniki in akterji – to je možno preko mednarodnih in čezmejnih projektov: s tem se kažejo možnosti za lokalne prebivalce in se jih stimulira za nadaljevanje teh dejavnosti. Prav potrebe lokalnega prostora so eno izmed temeljnih izhodišč za delo upravljavca. Samo preko dodatnih programov upravljavca zavarovanega območja se je v 4 letih pridobilo 300.000 € za plače dodatno zaposlenih. Zavarovano območje je preizkus in izziv tudi za državo, da dokaže svojo pripravljenost, da uresniči preko upravljavca in ostalih akterjev trajnostni razvoj – zlasti preko kmetijstva, ki je naredilo in bo edino lahko ohranilo Goričko. Ekološka kriza je del širše krize vrednot in etike, zato je potrebno osveščati, izobraževati ter tudi mladim dokazati perspektivo v različnih dejavnostih, ki jih omogoča ta prostor (kmetijstvo, turizem, domača obrt).

G. Mitja Slavinec: za izostanek se je opravičil, njegov pisni prispevek pa je povzel dr. A. Vratuša, ki je poudaril, da je Krajinski park Goričko izrazito primeren poligon za testiranje in izvajanje trajnostnega razvoja. Poleg tega je potrebno spodbujati in razvijati in izvajati politike krepitve oz. izboljševanja kadrovske strukture prebivalstva, kar je pogoj za kariere, iskanje zaposlitev oz. za odpiranje novih delovnih mest. Prebivalstvo je dolžno sodelovati z upravo parka, po drugi strani pa je park dolžan

imeti posluš za potrebe razvoja (ekonomskega) lokalnega prebivalstva ter znati to tudi udejanjati.

Ga. Stanka Dešnik: šele v 80.-letih, ko so bili aktualni načrti o izgradnji hidroelektrarn na Muri, se je sploh prvič resnično odprlo vprašanje narave v Pomurju kot vrednote. Dolgoletni obstoj Železne zavese je imel zelo velike posledice za razvoj Goriškega – še posebej izrazito na vzhodu. Nekateri najpomembnejši dogodki, ki so tlakovali pot za nastanek Krajinskega parka Goričko, so si sledili že od leta 1989 (srečanje 3 županov na tromeji, panevropski piknik), 1992 z vaškim simpozijem na avstrijski strani (istega leta se prvič pojavi ideja o trideželnem parku), 1995 z meddržavnim evropskim študentskim taborom in podpisom programa CBC, 1996-98 ko je bil ustanovljen naravni park Raab, 1999 z dokončanjem nekaterih projektov – tudi središča za obiskovalce na gradu Grad, 2002 ko je bil ustanovljen narodni park Órség na madžarski strani ter začet projekt ustanovitve Krajinskega parka Goričko – le-ta je bil nato razglašen leta 2003. Vse od 1999 so bile po principu od spodaj navzgor izvedene mnoge delavnice z dobro udeležbo lokalnega prebivalstva, kjer so bile predstavljene tudi nekatere splošne značilnosti območja (SWOT analiza). Načrt upravljanja za KPG v 2011 še vedno ni sprejet, pri oblikovanju predloga je bila pripravljena nova SWOT analiza, ki jo je zanimivo primerjati s prejšnjo iz 1999, saj se da ugotoviti nekatere pomembne spremembe.

G. Daniel Kalamar: izpostavil je zlasti odnos občina - KPG, ki se med drugimi dotika tudi vprašanj ekonomije ter da so skupne značilnosti na vseh 3 straneh meje: male kmetije, viničarije, izobrazbena struktura. Zanimivo je npr., da ima vsaka vas svoje pokopališče, saj nedolgo nazaj v preteklosti na tem območju ni bilo pravih centrov. Avstrijska dežela Gradiščansko dolgo ni bila vključena v čezmejno sodelovanje in v finančne sheme čezmejnega sodelovanja. Pomurje je bilo nato opredeljeno kot pilotska regija prav v smislu izvajanja Phare projektov, pri čemer je bila pomembna vloga tudi razvojnih agencij – a vendarle s pripombo, da bi z drugačnim pristopom in odločitvami grad Grad danes lahko bil bolj obnovljen kot je. V začetku so bila nad ustanovitvijo parka Goričko in obnovo gradu Grad velika pričakovanja, začetna investicija je bila kar velika, bilo je dosti delavnic, ekskurzij. Sedaj pa je velik del te navdušenosti ponehal in je ljudi pogosto celo strah zaradi dodatnih omejitev (te so predvsem v postopkih pridobivanja dovoljenj in soglasij). Želja občin je bila, da bi bile večinske ustanoviteljice zavoda kot upravljavca parka, vendar to s strani države ni bilo možno. Dejstvo, da je tu park je veliko pripomoglo k večji promociji in prepoznavnosti regije. Občutno pa je pomanjkanje zaposlitvenih možnosti in veliko ljudi hodi na delo v sosednjo Avstrijo tedensko – medtem pa se je samo v občini Grad zaraslo v zadnjih letih 100 ha kmetijskih površin. Vsekakor pa bo znotraj zavarovanega območja potrebno biti uspešen tudi na področju ekonomije, čeprav dobiček ne more biti edino merilo, saj v tem primeru park ne bo uspešen.

Ga. Branislava Belović: naglasila je nujnost prepoznavanja zdravja kot razvojnega kapitala. Na nekatere razmere v družbi ne moremo vplivati, na druge pa lahko – splošno znano je, da imajo v povprečju revni sloji prebivalstva slabše zdravje. Za Pomurje so značilni slabi socio-ekonomski kazalci: izobrazba, plače, brezposelnost, število zdravnikov, življenjski slog, stopnja umrljivosti ... Vendarle pa je moč ugotoviti, da se počasi, a zanesljivo življenjski slog in kazalci zdravstvenega stanja izboljšujejo, kar je posledica večjega vlaganja v ozaveščanje in izobraževanje: tak je na primer program »Živimo zdravo«, ki se izvaja v 50 lokalnih skupnosti v Pomurju. Program je kulturi primeren, sloni na izgradnji zmožnosti skupnosti ter pridobivanju znanj in veščin za zdrav način življenja. Nadaljnji razvoj in vlaganje na tem področju bo prispevalo k boljšemu zdravju ter kvalitetnemu in produktivnemu življenju prebivalstva regije, to pa bo vodilo tudi do hitrejšega trajnostnega razvoja podeželja.

Aktivnosti zadruga Žitek segajo tako na področje kmetijstva kot turizma. Poudarek je zlasti na uveljavljanju trajnostnega razvoja ter skrb za ohranjanje poseljenosti podeželja, varovanje kulturne dediščine, oživitev krajine ob hkratnem ohranjanju in koriščenju tradicionalnih veščin. Pozornost je usmerjena zlasti na pravičnost kot temelj odnosov znotraj zadruga – tudi ko gre za vprašanja odkupa in trženja. S tem projektom se želi spodbuditi širša podpora t.i. večdejavnostnemu modelu. Pri ohranjanju kulturne in arhitekturne dediščine Goričkega se je zadruga aktivno angažirala za ureditev t.i. Goričke iže – pri tem projektu igrajo pomembno vlogo tudi nekateri prekmurski akademiki (akad. Lutar). V okviru zadruga deluje tudi znanstveno-raziskovalni odbor, ki poleg ostalega deluje tudi pri iskanju in uveljavljanju inovativnih pristopov trajnostnega razvoja.

Ga. Irena Kumer: poudarila je, da bi bilo potrebno dejstvo, da na Goričkem obstaja park, razumeti kot dodano vrednost in prednost življenja na tem območju. Trenutno je na območju parka na stopnji osnovnošolskega izobraževanja 1806 učencev, kar je nizka številka, saj število otrok upada oz. se celo drastično manjša. Trajnostni razvoj je kot eden izmed ciljev vzgojno-izobraževalnega procesa vanj vgrajen kot načelo in kot vrednota. Za osnovne šole na Goričkem je značilno, da so kljub majhnemu številu učencev zelo aktivne, saj se izvaja zelo veliko različnih projektov – tudi mnogo nenačrtovanih, zaradi česar lahko govorimo celo o inflaciji aktivnosti. Mnogo šol ima naziv zdrava šola, eko šola in/ali Unesco šola, kar je razlog za zadovoljstvo. Vodstva šol in učitelji se izjemno angažirajo tudi pri seznanjanju učencev s pomembnostjo trajnostnega razvoja – le-tega se poudarja kot dodano vrednost. Eden izmed ciljev je pripraviti učenca, da bo nekoč pravi varuh in gospodar narave, za kar pa je potreben celovit in urejen sistem, ki sega tudi izven osnovnošolskega izobraževanja in vzgoje. Žal je povezovanja med ustanovami, njihovega mreženja še vedno premalo, osnovne šole pa se soočajo tudi s problemom določanja prioritet, saj je vsega že preveč. Poleg letnega načrtovanja je v šolah smiselno načrtovati program razvoja za

srednjeročno obdobje. Razvojni načrti morajo v prihodnje še bolj upoštevati, da je pouk v bistvu proces.

G. Andrej Gerenčer: opozoril je na to, da sega začetek sodelovanja med Prekmurjem in partnerji na avstrijski strani v zvezi z ustanovitvijo parka že v leto 1989. Poudaril je pomen pravilnega razumevanja samega procesa staranja, kaj to v bistvu je – pri tem je izpostavil razlago dr. Vida Pečjaka -, ter da je v Prekmurju v zadnjem času nastalo več domov za starejše, ki sedaj povsem zadovoljivo pokrivajo potrebe tega prostora; mnogo oskrbovancev prihaja tudi iz drugih regij. To je po eni strani sicer pohvalno, saj je vse več populacije starejših, po drugi strani pa kaže na to, da mladi več ne skrbijo za starejše tako, kot so včasih. Vse bolj bo očiten tudi problem naraščanja stroškov oskrbe, zato bo vprašanje, kako jih pokriti iz leta v leta aktualnejše, ne da bi to pomenilo slabšo kakovost oskrbe. S tem izzivom se bodo tako morale v prihodnosti vse pogosteje soočiti tudi prekmurske občine. Nekatere od možnosti organizirane skrbi za starejše so tudi medgeneracijska središča, dnevni centri, bivanjske skupnosti ter pomoč družinam na domu, pri čemer v tem trenutku sodeluje že 25 sodelavcev Centra za socialno delo.

G. Jože Vugrinec: izpostavil je pomen identitete in zavesti o zgodovinskem izročilu. Del kulturne dediščine prostora je tudi knjižničarstvo, zato pripada Pokrajinski in študijski knjižnici še posebno mesto znotraj t.i. institucionalne kulture. Poleg nje sta to še Pokrajinski muzej ter Galerija v Murški Soboti. Občine, tudi goričke, so bodisi ustanoviteljice, bodisi soustanoviteljice teh javnih zavodov. Na območju KPG ima vseh 12 osnovnih šol tudi svojo knjižnico, vendar bi bilo sodelovanje z Pišk lahko boljše – tak je na primer slab odziv na vprašalnik. Učencem bi bilo potrebno bolje predstaviti prekmursko zgodovino, narečni jezik ter prekmursko slovstvo, oz. prekmurske pisce – to pa bo dodatni motiv, da se bo krepila naklonjenost do lepe goričke pokrajine. Na območju KPG deluje tudi potujoča knjižnica, Pišk pa ima na Cankovi stalno razstavo v spomin Avgusta Pavla – leto 2011 je bilo razglašeno za njegovo leto, saj je bil poleg ostalega prvi pravi prekmurski znanstvenik. Poleg institucionalne je pomembna tudi neinstitutionalna kultura, ki se kaže predvsem v delovanju kulturno-umetniških društev, kjer skrbijo za ohranjanje petja, pesmi, običajev itd. Dober primer tovrstne prakse je pohod Po poteh kulturne dediščine v Bogojini. Znotraj KPG je veliko pomembnih elementov kulturne dediščine, ki pa so še vedno premalo promovirani in vrednoteni.

G. B. Goršak je nato kot poročevalec na kratko povzel nekaj temeljnih misli. Goričko bo v prihodnosti zagotovo drugačno, kot je bilo v preteklosti (da bi takšno, kot ko je bilo najlepše, ostalo za vedno, je utvara), stanje narave v krajinskem parku je posledica - dela ljudi; zgodovina, narava, kultura, izobraževanje, turizem, ekonomija, zdravstvo, kadri, politika, sociologija ... – vse to so nujne sestavine življenja in razvoja v KPG, a javni zavod vsem tem izzivom sam ne more biti kos. Bo potrebna za

spremembe šok terapija?! Hiter zaslužek na Goričkem tako ali tako na načelih trajnostni ni mogoč ali pa le izjemoma? Lagodno življenje zato predstavlja napačen ideal (na Goričko peljejo poti mimo velikih nakupovalnih centrov)! Pomurje ima nenormalno drag vozni park, visoka je stopnja zakreditiranost.. Perspektiva mladih na Goričkem je negotova, potrebno bo znova ceniti delo na zemlji, na polju, z živalmi – vsega tega ne more dati šola: trajnostni način razmišljanja in življenja ter vrednote se morajo učiti in prenašati iz roda v rod zlasti in najprej v družini (le-ta pa je prav tako v veliki krizi). Tu so še vprašanja kot so klimatske spremembe in njihov vpliv na razvoj kmetijstva. Pa nova blagovna znamka Krajinski park Goričko, pa sprejemanje načrta upravljanja za KPG ...

Med ostalimi prisotnimi jih je nato več podalo nekatera svoja videnja in ocene, ki pa so v glavnem potrjevala že prej izpostavljena vprašanja, izzive, probleme, prednosti (povezovanje, vključevanje, izobraževanje, osveščanje, sonaravni turizem in kmetijstvo ...).

G. Mladen Berginc je kot moderator vse skupaj smiselno zaokrožil ter podal sklepno misel celotnega srečanja: trajnostni razvoj in varstvo narave sta realni opciji za KPG, v kolikor bo vsak izmed deležnikov v tem pogledu odigral svojo vlogo – naloga države in javnega zavoda pa je, da pripravi podlago, da bo to sodelovanje in uresničevanje vizije kar se da uspešno. Podane so bile tudi smernice in priporočila za delo naprej: sodelovanje med institucijami, ki se je na ta način vzpostavilo, se naj krepí in nadgrajuje še naprej z vključevanjem ostalih institucij. V tem smislu pa se naj nadaljujejo tudi aktivnosti za organizacijo in izvedbo razširjenega posveta, ki bo vključeval tudi javnost in medije, in to predvidoma meseca novembra na gradu Grad.

Posvet je bil 10.5.2011 od 10,00 do 14,30 v prostorih ICPE na Dunajski 104, Ljubljana.

Zapisal: Bernard Goršak

Nekaj fotoutrinkov

Foto: S.Dešnik